

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro

Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Ons kenmerk

DGA-EIA / 21019673

Datum 26 januari 2021
Betreft Stand van zaken Omschakelprogramma

Geachte Voorzitter,

Conform de toezegging uit de brief aan uw Kamer (Kamerstuk 35334, nr. 126) informeer ik u over de stand van zaken van het Omschakelprogramma. Met het Omschakelprogramma beoog ik agrarische ondernemers te stimuleren en te ondersteunen om versneld om te schakelen naar stikstofarme(re) en meer duurzame agrarische bedrijfsvoering. Hiermee wordt integraal een bijdrage geleverd aan én het stikstofprobleem én de overige transities waarvoor de land- en tuinbouwsector zich gesteld ziet. Met de daadwerkelijke omschakeling van deze bedrijven, ondersteund door het Omschakelprogramma, wil ik laten zien dat er een reëel perspectief is voor land- en tuinbouwbedrijven die daarin forse stappen zetten en daarmee bijdragen aan maatschappelijke doelen.

In mijn brief van 18 november 2020 (Kamerstuk 35334-126) heb ik aangekondigd dat het Omschakelprogramma uit vier onderdelen zal bestaan, in deze brief zal ik met name het onderdeel Investeringsfonds nader toelichten.

Investeringsfonds

Het Investeringsfonds is de kern van het Omschakelprogramma, waarbij de financiering van de investeringen die worden gedaan ten behoeve van de omschakeling van agrarische bedrijven centraal staat. Uit het Investeringsfonds zullen op basis van goedgekeurde bedrijfsplannen achtergestelde leningen (risicodragend kapitaal) worden verstrekt aan agrarische ondernemers die willen investeren in de omschakeling naar een meer extensieve en/of meer circulaire bedrijfsvoering. Hierbij kunt u denken aan (maar niet uitsluitend) systeemveranderingen naar kringlooplandbouw, biologische landbouw, natuur/landschapsinclusieve landbouw en agroforestry.

Het Nationaal Groenfonds zal starten met een eerste pilot van het Investeringsfonds van € 10 mln. Met deze eerste landsbrede pilot wil ik ervaring opdoen met toetsingscriteria en het sturen op doelen. Ook wil ik toetsen of het fonds aan de verwachtingen voldoet en de gewenste omschakeling op gang brengt, alvorens een definitief investeringsfonds in te richten. De pilot van het Investeringsfonds wordt naar verwachting later dit voorjaar opengesteld. Zoals in de genoemde Kamerbrief beschreven zal het Investeringsfonds integraal moeten bijdragen aan:

- stikstofemissiereductie door de agrarische sector,

én aan het realiseren van meerdere doelstellingen ten aanzien van

- reductie van emissies naar bodem, water en lucht (incl. broeikasemissie),
- vergroting van de biodiversiteit,
- verbeteren van de bodemkwaliteit,
- hergebruik van grondstoffen uit reststromen,
- vermindering van externe inputs,
- dierenwelzijn.

Een ondernemer die gebruik wil maken van de pilot van het Investeringsfonds zal een plan moeten indienen bij het Nationaal Groenfonds waarin hij toelicht hoe hij zijn/haar bedrijf wil omschakelen. Het gaat daarbij om een omschakeling die integraal is, dus samenhangend bijdraagt aan meerdere doelen, zonder negatieve gevolgen voor de andere doelen.

Het ingediende plan van een ondernemer of samenwerkingsverband zal getoetst worden op een nog nader vast te stellen aantal van de hierboven genoemde doelen waaronder in elk geval stikstofreductie, afhankelijk van het bedrijfstype en de uitgangssituatie van de ondernemer (een akkerbouwer kan bijvoorbeeld niet bijdragen aan dierenwelzijn). De invulling en beoordeling van deze bedrijfsplannen is dan ook maatwerk. Beoordeling op basis van doelen in plaats van maatregelen biedt deze mogelijkheid voor maatwerk. Uitgangspunt daarbij is dat het bedrijfsplan inzicht biedt in een integrale verandering van de bedrijfsvoering als drager voor stikstofreductie, natuurverbetering en het sluiten van kringlopen. Het Investeringsfonds ondersteunt de investeringen die nodig zijn voor het realiseren van dit integrale bedrijfsplan. Dat betekent dat een ondernemer die bijvoorbeeld enkel een stal renoveert en daarvoor middelen aanvraagt uit het Investeringsfonds niet in aanmerking zal komen. De ondernemer kan hiervoor een beroep doen op reeds ingestelde regelingen binnen het pakket van bronmaatregelen.

Een commissie van deskundigen zal beoordelen of de plannen realistisch en substantieel zullen bijdragen aan de gestelde doelen. Over de voorwaarden en aanmeldingsprocedures van de pilot van het Investeringsfonds zal ik u later dit voorjaar nader informeren.

Overige regelingen omschakelprogramma

De overige regelingen onder het omschakelprogramma (Subsidieregeling Bedrijfsplan voor Omschakeling, Subsidieregeling demonstratiebedrijven, Werkkapitaalregeling) worden op dit moment conform de brief van 18 november 2020 nader uitgewerkt.

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit